

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés

Zala vármegye, 2024.06.03-2024.06.10.

Időjárás:

A múlt héten folytatódott a csapadékos, meleg időjárás a megyében. Csapadék változó mennyiségben hullott, 2-4 nap alatt, 14-32 mm között.

A hőmérséklet emelkedett, a minimum 10,8-18,3 fok, maximum: 21,7-29,1 fok (átlag: 16,2-23,7 °C).

A páratartalom magas volt, átlagosan 80 % felett! A levélnedvesség időtartama 4-22 óra között alakult a csapadékos napok környezetében.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: őszi árpa: viaszérés vége-sárgaérés; őszi búza: viaszérés.

Károsítók:

A gabonafélékben a gombabetegségek további felszaporodásának kedvezett az elmúlt időszak, azzal együtt, hogy az állományok többsége elkezdett teljesen felszáradni. Az újabb nagy mennyiségű eső következtében az állományok megdőlése folytatódott, nem ritka foltszerűen a 100 %-os dőlés, mely a betakarítást nehezíti és egyben minőségi és mennyiségi veszteséget is jelent. A még zöld szárral, levéllel megdőlt állományokban még jelentősebb kárra számíthatunk, mert a zászlós levél és a kalász felületén a kórokozók szaporodása folyamatossá válik (vált) és a felázott, párás mikroklímájú talajfelszínhez közel esély sincs a növényrészek felszáradására.

Egy-egy állományban még felfedezhetők a rozsdá (vörös) betegségek nyomai, de gyakoribb a **szeptóriás foltosság** és a **lisztharmat** fellépése a növényeken.

A szeptóriás betegség a felszáradt és még zöld felülettel rendelkező növényeken is jól felismerhető, a levélfoltokban kialakult piknidiumok alapján. A levelek mellett megjelent a kalászon a szeptóriás pelyvafoltosság, mely a kalászkok ~5-8 %-át érinti egyelőre gyenge mértékben (1-es fokozat).

A szeptóriánál egy-egy állományban jelentősebb a lisztharmat megjelenése a (még részben zöld) kalászon. A fertőzöttség gyenge mértékű (2-es fokozat) a kalászkok ~15-20 %-án az érzékeny fajtákban. A lisztharmatos foltok felületén megfigyelhetők az ivaros termőtestek is (1. fotó).

1. fotó: Lisztharmat őszi búza kalászon, felületén a kórokozó ivaros termő testjeivel (2024.06.10.)

Megjelentek a **kalászfuzáriózis** tünetei az állományokban. A fertőzöttség egy-egy állományban ~5-7 %-os gyenge-közepes szinten. A fertőzési nyomás továbbra is magas, a konídiumos fertőzéshez a környezeti feltételek adottak.

KUKORICA

Növényfenológia: 7-9 leveles állapot.

A kukorica állományok fejlődése a csapadékos, meleg időjárás miatt felgyorsult, de továbbra is nagyon heterogén fejlettségű állományok/táblák találhatóak a megyében.

A párás, meleg időjárásban a **kukoricamol**y rajzása folyamatos, emelkedő számú 6 db imágó/fénycsapda/3 nap mennyiséggel a térségben. A tojásrakás elkezdődött, folyamatos.

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: ~6-10 leveles, csillagbimbós állapot.

Napraforgóban a csapadékos, párás időjárás miatt a **gombabetegségek** (szklerotínia, diaporte, fóma, alternária) elleni védekezés elvégzése javasolt a fejlettebb állományokban. Az alsó leveleken megjelentek az **alternáriás** betegség első tünetei.

Napraforgóban a **parlagfű** kelés, fejlődése folyamatos, fejlettsége kelés-8 leveles állapot között változik, tábla széleken viszont 10-12 leveles, akár 30-50 cm-es példányok is láthatók.

BURGONYA

Növényfenológia: intenzív oldalhajtás növekedés, virágzás, sorok záródása.

Az esős, meleg időjárás kedvez a burgonya állományokban a **baktériumos betegségek** tüneteinek gyakori megjelenéséhez. Állományvédelem javasolt.

A párás (átlagosan 80 % feletti páratartalmú), csapadékos időjárás lehetővé teszi a **burgonyavész** fertőzését. A jelenlegi hőmérsékleti értékek alapján, az inkubációs idő 4-7 nap. Azaz a permetezéseket, egy-egy esőzést követően rövid idő múlva (legfeljebb 4 nap múlva) meg kell kezdeni. Az állománykezelésben részesített állományokban tünetek még nem láthatóak, de azok megjelenése rövidesen várható.

A **burgonyabogár** betelepődése, kártétele továbbra is góc-szerű, csupán egy-egy állományban jellemző. A táblák szemlézése és a kelő lárvák elleni védekezés javasolt.

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA, KÖRTE, DIÓ

Növényfenológia:

Cseresznye, meggy: érés;

Kajszi: gyümölcs színeződés-érés;

Alma, körte: gyümölcsnövekedés;

Dió: gyümölcsfejlődés, növekedés, intenzív hajtásnövekedés.

Károsítók:

Almában a **varasodás** fertőzésveszélye a csapadékos, párás napok miatt a múlt héten is jelentős volt. A tartós levélnedvesség állapot (4-22 óra) kedvez a konídiumok csírázásához. A fertőzöttség nagyüzemi körülmények között nem változott, továbbra is legfeljebb gyenge

mértékű fertőzöttség tapasztalható. A gyümölcs varasodás fertőzöttség gyenge mértékű a gyümölcsön.

Az esős időjárás és intenzív hajtásnövekedés miatt erősödött az **erwíniás fertőzés (tűzelhalás) hajtás-és gyümölcstüneteinek** fellépése (2. fotó). A fertőzött fákon újabb-és újabb fertőzött hajtások megjelenése tapasztalható, ezért a tünetes hajtások mielőbbi eltávolítása és állománypermetezés javasolt.

2. fotó: Fokozódó „tűzelhalás” tünetek almán (2024.06.10.)

A **lisztharmat** számára kevésbé kedvezett az eddigi jobbára csapadékos időjárás. Újabb lisztharmat tünetek megjelenése nem jellemző, de érzékeny fajtákban továbbra is jelen van a betegség.

Almában a **zöld almalevéltetű** közepes-erős szintű fertőzöttsége nem változott. A kolóniákban azonban megjelentek a szárnyas alakok, így elvándorlásukra hamarosan számíthatunk (3. fotó).

3. fotó: Zöld almalevéltetű telepekben megjelenő szárnyas alakok (2024.06.10.)

Almában az **almamoly** rajzása újra erősödött, 6-10 imágó/csapda/3 nap fogással. A tojásrakás folyamatos. Csapdázás és a védekezés javasolt. Az **almalevél-aknázómoly** rajzása alacsony szintű. Kártétel észlelési szintű.

Körtében a varasodás levélen és gyümölcsön is gyakori (védelem nélkül), üzemi körülmények között továbbra is kevésbé jellemző. A konídiumos fertőzéshez kedvezőek a körülmények ezért újabb tünetek kialakulása várható. A fertőzési nyomás magas, védekezés javasolt.

Cseresznyében, meggyben a csapadékos napokon tovább erősödött a **monília gyümölcsrothadás** fellépése. Az érett fajtákon erős mértékű fertőzöttség jellemző, védelem nélkül szinte 2-3 nap alatt tönkrementek a sok esőtől fellazult szövetű, megrepedt gyümölcsök. A gyümölcs fertőzöttség gyakorisága ~15-60 % között változik. Mielőbbi betakarítás, a késői fajtákban állományvédelem javasolt.

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása növekvő egyedszámú (12-28 db imágó/csapda/3 nap). Szilvában a **szilvamoly** egyedszáma továbbra is alacsony (4-6 db imágó/csapda/3 nap). Kártétel észlelési szinten látható. Szilván a **sárga szilva levéltetű** egybefüggő kolóniái továbbra is láthatóak, a szárnyas alakok megjelenése itt is tapasztalható.

Dióban a **gnomóniás betegség** tünetei tovább erősödtek a leveleken, hajtásokon és gyümölcsökön is. A fertőzött felületeken intenzív az acervulusok kialakulása és a konídium képződés. A védekezés folytatása javasolt az érzékeny fajtákban/hibridekben.

Dióban megjelentek a **fomopszisos betegség hajtás tünetei** a fákon. A betegség számára a csapadékos, párás, mérsékelt meleg, meleg időjárás kedvez. Az érintett ültetvényekben lehetőség szerint állományvédelem javasolt.

Dióban ~90 %-ban lezajlott a **teknős pajzstetvek** rajzása. A fertőzött hajtások ellenőrzése és szükség esetén egy utolsó védekezés javasolt.

SZŐLŐ

Növényfenológia: fajtától függően virágzás-kötődés-bogyónövekedés.

Szőlőben az esős napokon csökkent a **szőlő lisztharmat** fertőzésveszélye. Az esős napok elmúltával a párás napokon a fertőzési nyomás emelkedik ezért a megelőző védelem indokolt. A csapadékos napokon ezzel szemben nőtt a **peronoszpóra, feketerothadás és a botritisz** fertőzésveszélye! A peronoszpóra levéltünetei –és fürt tünetei fajtától/technológiától függő mértékben, gyakoriságban láthatóak az ültetvényekben. Az érzékeny fajtákban a betegség több ültetvényben fellépett (házi kertben különösen), így az intenzív sporulálás miatt (mely a párás körülmények között gyakori) fokozott védelem indokolt.

A jelenlegi körülmények között a betegség lappangási ideje (újabb felmelegedéssel) akár 4 napra is lecsökkenhet levélen, ezért az állományok szemléje elengedhetetlen.

A **feketerothadás** korábban megjelent levélfoltjaiban a piknídiumok kialakulása folyamatos (védelem nélküli ültetvényben). A párás, csapadékos napok kedveznek az újabb fertőzéseknek, az fiatal leveleken újabb tünetek láthatóak.

Megjelentek a **fitoplazma** tünetei a szőlős kertekben. A korábban már fertőzött ültetvényekben a fertőzött tőkék nagyarányú megjelenése miatt azok mielőbbi eltávolítása javasolt.

Az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése folyamatos. Jelenleg főleg L1, L2 valamint észlelési szinten L3-as lárvák figyelhetők meg (L1: ~25 %, L2: ~70 %, L3: ~5 %). Védekezés javasolt.

Zalaszentlőrinc, 2024. június 10.

Tűh Annamária
előrejelző